

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

Διδάσκουσα: Πρίσκα Ευαγγελία- Ελένη

Διάλεξη 10^η

Ακαδ. έτος 2020-2021 (εαρινό εξάμηνο)

Δειγματοληψία

Σκοπός του μαθήματος

- Ορισμός της δειγματοληψίας
- Γιατί χρησιμοποιούμε δείγμα
- Η έννοια της αντιπροσωπευτικότητας
- Κύριες μέθοδοι δειγματοληψίας
- Σφάλμα δειγματοληψίας
- Υπολογισμός μεγέθους δείγματος

Ορισμός Δειγματοληψίας

«Διαδικασία με την οποία συλλέγονται πληροφορίες από ένα μέρος (υποσύνολο) του συνολικού πληθυσμού αναφοράς»

- Συνήθως, επιλέγουμε δείγμα αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού που μας ενδιαφέρει.
- Πληθυσμός: το σύνολο των μονάδων/ατόμων στο οποίο θα αναφέρονται τα ευρήματα της έρευνας (π.χ. γυναικείος πληθυσμός της χώρας ηλικίας 65+ ετών, παιδιά ηλικίας 12 ετών, κτλ.)

Γιατί χρησιμοποιούμε δείγμα;

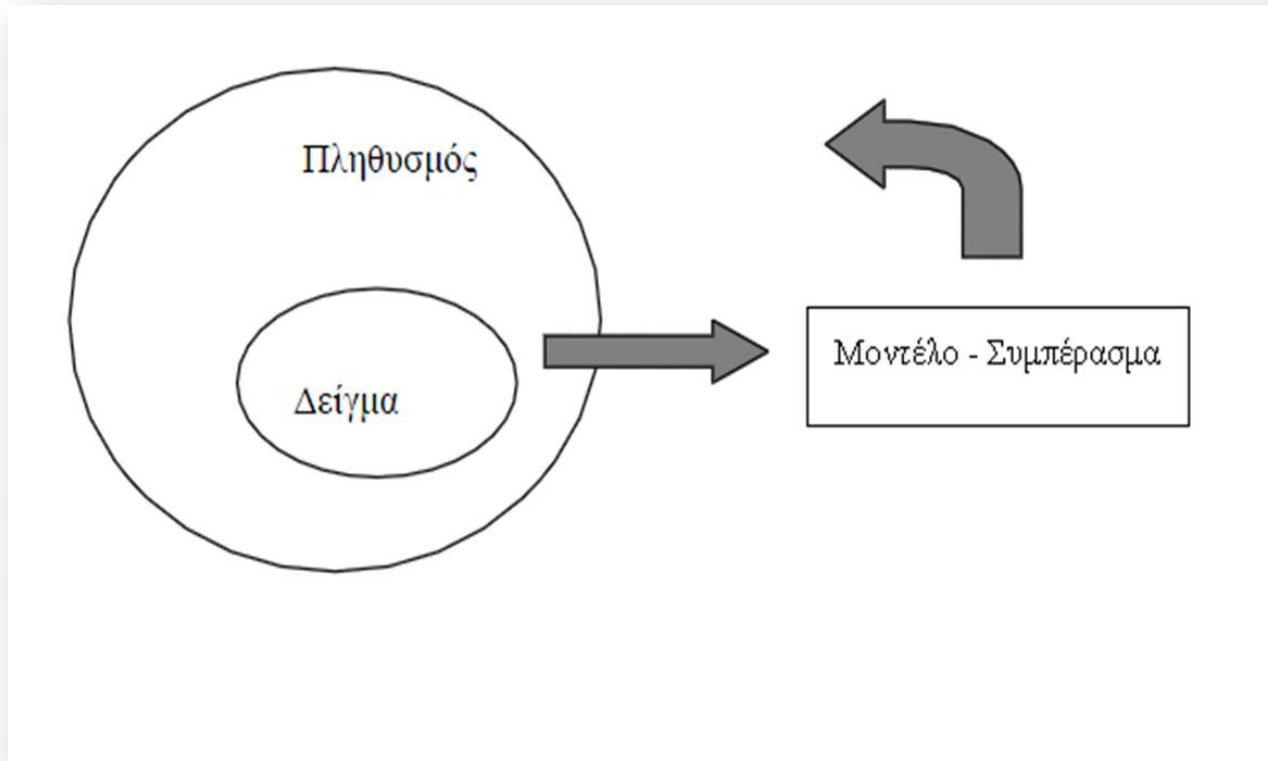
Απογραφή ή δειγματοληψία;;;

Απογραφή: συλλογή στοιχείων από το σύνολο του πληθυσμού.

Δειγματοληψία: συλλογή στοιχείων από υποσύνολο του πληθυσμού με:

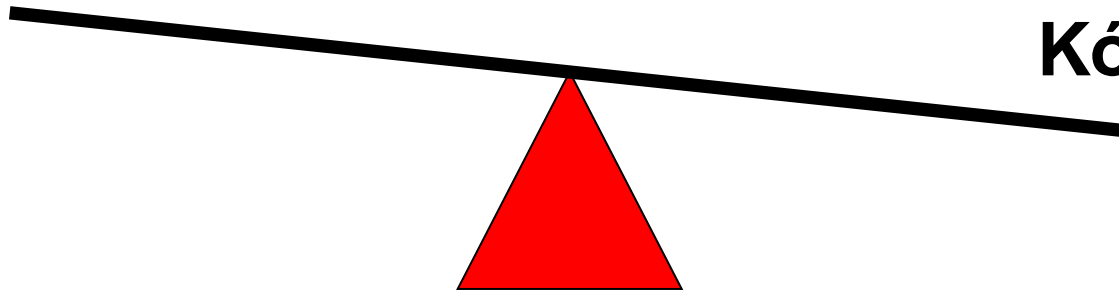
- ελάχιστο κόστος
- μέγιστη ταχύτητα
- αυξημένη ακρίβεια
- βελτιωμένες μέθοδοι εκτίμησης παραμέτρων
- μοναδική μέθοδος έρευνας

Γιατί χρησιμοποιούμε δείγμα;

Δειγματοληψία

Ακρίβεια

Κόστος

- \uparrow ακρίβεια \rightarrow δείγμα \uparrow \rightarrow κόστος \uparrow
- \downarrow ακρίβεια \rightarrow δείγμα \downarrow \rightarrow κόστος \downarrow

Περιγραφή όρων που χρησιμοποιούνται στη δειγματοληψία

Μονάδα δειγματοληψίας

- Τα υπό μελέτη άτομα για τα οποία συλλέγονται πληροφορίες.
 - Παράδειγμα: Παιδιά <5 ετών, εξιτήρια νοσοκομείων, συγκεκριμένα νοσήματα ...

Κλάσμα δειγματοληψίας

- Η αναλογία του μεγέθους του δείγματος προς το σύνολο του πληθυσμού
 - Παράδειγμα: 100 από 2000 (5%)

Περιγραφή όρων που χρησιμοποιούνται στη δειγματοληψία

Πλαίσιο δειγματοληψίας (Sampling frame)

- Κάθε λίστα με όλες τις μονάδες δειγματοληψίας στον πληθυσμό
 - Λίστα των νοικοκυριών, λίστα μονάδων υγείας...

Σχέδιο δειγματοληψίας (Sampling scheme)

- Μέθοδος επιλογής των μονάδων δειγματοληψίας από το πλαίσιο δειγματοληψίας
 - Τυχαία, βολικό δείγμα...

Τι χρειάζεται να ξέρουμε

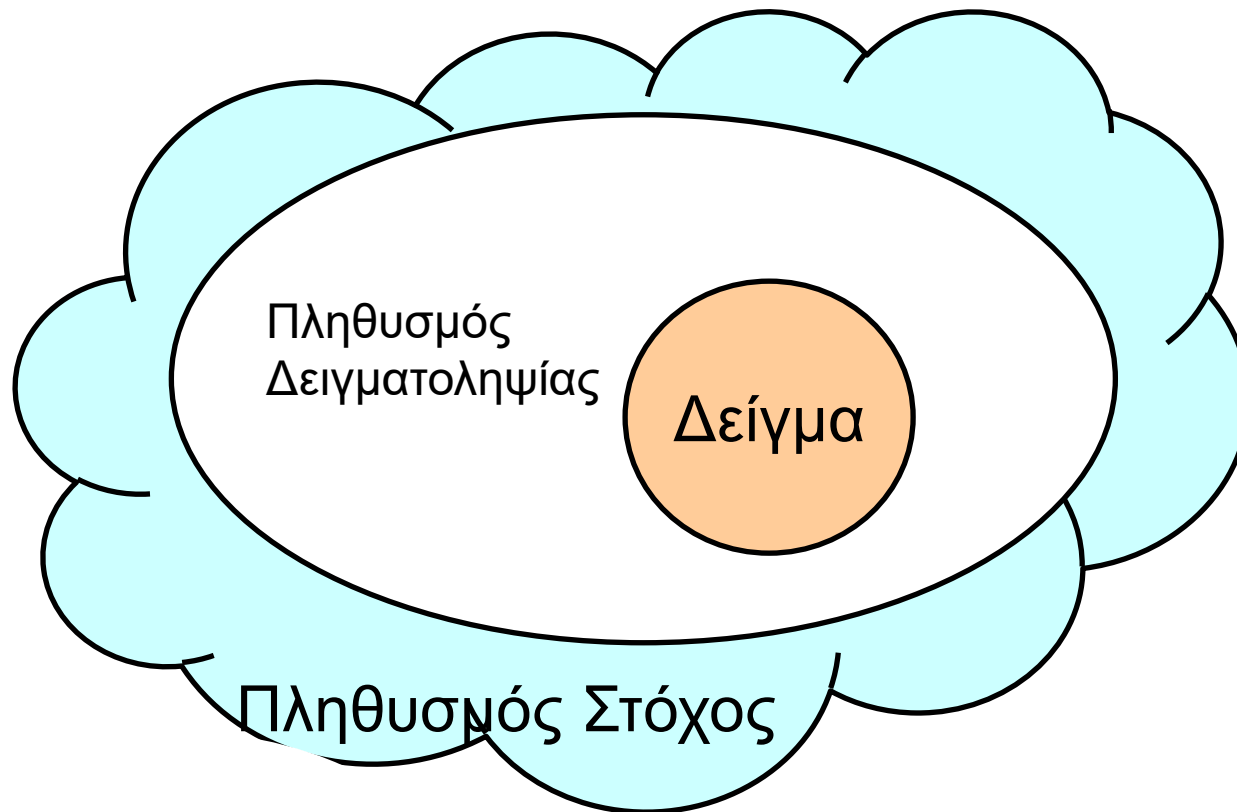
- Έννοιες
 - Αντιπροσωπευτικότητα
 - Μέθοδοι δειγματοληψίας
 - Επιλογή του σωστού σχεδιασμού

- Υπολογισμοί
 - Σφάλμα δειγματοληψίας
 - Επίδραση σχεδιασμού
 - Μέγεθος δείγματος

Σφάλματα

- **Μη δειγματοληπτικά:** μπορούν να συμβούν σε οποιαδήποτε έρευνα
 - Συστηματικά (ή μεροληψίας)
 - Μη συστηματικά
- **Δειγματοληπτικά (δειγματοληψίας):** οφείλονται στη δειγματοληπτική μέθοδο που χρησιμοποιείται (**τυχαία σφάλματα**)
 - Ακρίβειας

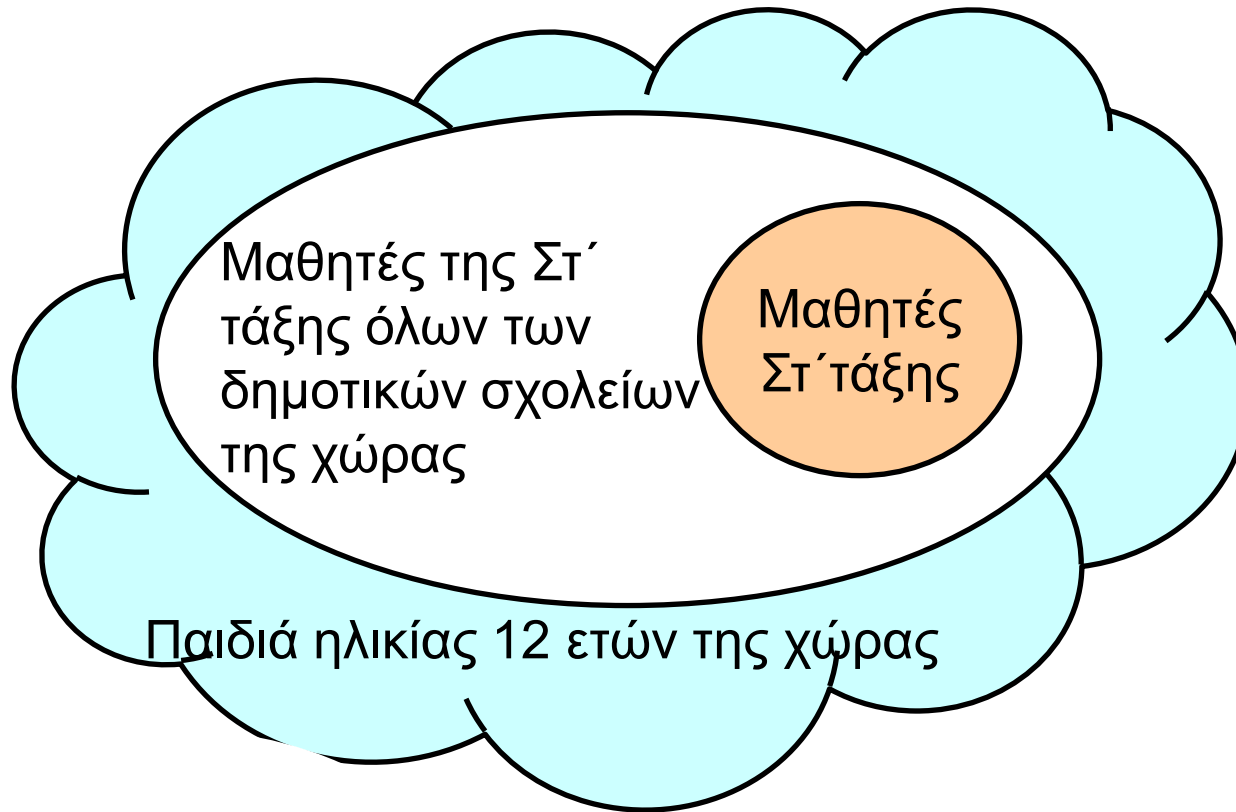
Δειγματοληψία και αντιπροσωπευτικότητα

Πληθυσμός Στόχος → Πληθυσμός Δειγματοληψίας → Δείγμα 12

Δειγματοληψία και αντιπροσωπευτικότητα

Μελέτη επιπολασμού του καπνίσματος σε παιδιά ηλικίας 12 ετών στην Ελλάδα

Πληθυσμός Στόχος → Πληθυσμός Δειγματοληψίας → Δείγμα

Αντιπροσωπευτικότητα

- **Χαρακτηριστικά** - Άτομο
Δημογραφικά χαρακτηριστικά (ηλικία, φύλο,...)
Έκθεση/ευαισθησία
- **Χώρος** - Τόπος (π.χ.: αστικός vs αγροτικός)
- **Χρόνος**
 - Εποχικότητα
 - Ημέρα της εβδομάδας
 - Ώρα στην ημέρα

**Επιβεβαιώστε την αντιπροσωπευτικότητα πριν
αρχίσετε,
επιβεβαιώστε μόλις τελειώσετε!!!!!!**

Μη δειγματοληπτικά σφάλματα

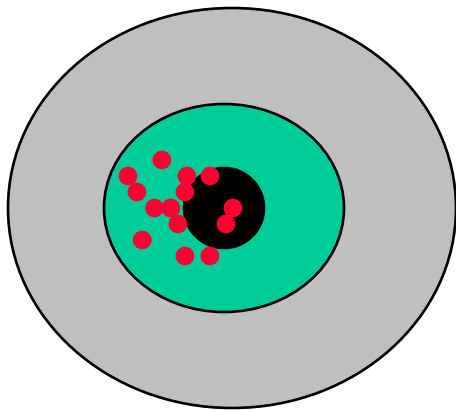
- Συστηματικά
 - Ανακριβείς μετρήσεις
 - κλίμακας (βάρους, ύψους),
π.χ. μια ζυγαριά ζυγίζει πάντα 10 κιλά περισσότερο
 - διαγνωστικά τεστ
- Μη συστηματικά
 - κακώς σχεδιασμένες ερωτήσεις
π.χ. ασαφείς, ελλιπείς
 - σφάλματα συνέντευξης
 - σφάλματα επεξεργασίας δεδομένων

Δειγματοληπτικά σφάλματα

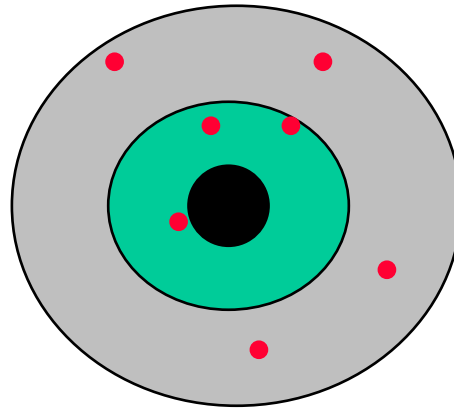
- Κανένα δείγμα δεν είναι ο ακριβής καθρέπτης της εικόνας του πληθυσμού.
- Ακατάλληλη μέθοδος δειγματοληψίας.
- Το μέγεθος του σφάλματος μπορεί να μετρηθεί στη δειγματοληψία με πιθανότητες.
- Εκφράζεται με το τυπικό σφάλμα (standard error)
 - της μέσης τιμής, ποσοστιαία αναλογία, διαφορές, κτλ
- Επίδραση του
 - μεγέθους της διακύμανσης του υπό μέτρηση παράγοντα που μας ενδιαφέρει
 - μεγέθους δείγματος (δείγμα $\uparrow \rightarrow \downarrow$ τυχαίο σφάλμα)

Ποιότητα εκτίμησης παραμέτρων

ακρίβεια
εγκυρότητα

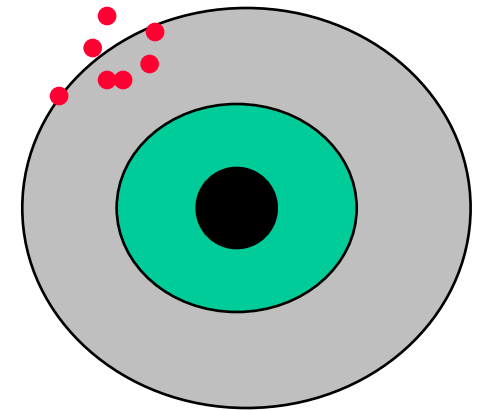

Όχι ακρίβεια

τυχαίο
σφάλμα

ακρίβεια
Όχι εγκυρότητα

συστηματικό
σφάλμα (bias)

Σφάλματα έρευνας: Παράδειγμα

Μέτρηση του ύψους:

- Εάν κρατάνε τη μεζούρα με διαφορετικό τρόπο οι ερευνητές:
 - μειωμένη ακρίβεια
 - τυπικό σφάλμα (standard error)
- Εάν η μεζούρα είναι λάθος (π.χ. +5εκ.)
 - συστηματικό σφάλμα (bias)

179
178
177
176
175
174
173

Τύποι δειγμάτων

- Δείγματα υπολογιζόμενα χωρίς πιθανότητες (Non-probability samples)
- Δείγματα υπολογιζόμενα με πιθανότητες (Probability samples)

Δείγματα υπολογιζόμενα χωρίς πιθανότητες

- Αναλογικά
 - Το δείγμα αντανακλά στη δομή του πληθυσμού
 - Περιορισμοί σε χρόνο και χρήμα
- Βολικά δείγματα
 - Επηηρεασμένο – συστηματικό λάθος (Biased)
 - Το καλύτερο ή χειρότερο σενάριο
 - π.χ. τα πρώτα 100 άτομα που περνούν από ένα σημείο
- Υποκειμενικά δείγματα
 - Επιλογή δείγματος κατά την κρίση κάποιου ειδικού
- Δειγματοληψία χιονοστιβάδας (snowball sampling)
 - Από φίλο σε φίλο, κτλ.

Πιθανότητα το να επιλεγεί μια μονάδα: άγνωστη

Δείγματα με πιθανότητες

- Τυχαία δειγματοληψία.
- Κάθε άτομο έχει μία γνωστή πιθανότητα να επιλεγεί.
- Μειώνει τη δυνατότητα του συστηματικού λάθους επιλογής.
- Επιτρέπει την εφαρμογή της στατιστικής θεωρίας στα αποτελέσματα.

Μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στα δείγματα με πιθανότητες

- **Απλή** τυχαία δειγματοληψία (Simple random sampling)
- **Συστηματική** δειγματοληψία (Systematic sampling)
- **Διαστρωματική** δειγματοληψία (Stratified sampling)
- Δειγματοληψία **Συστάδων (καθ' ομάδας)** (Cluster sampling)
- **Πολυσταδιακή** δειγματοληψία (Multistage sampling)

Απλή τυχαία δειγματοληψία

- Βασική αρχή
 - Ίσες πιθανότητες να κληρωθεί η κάθε μονάδα/άτομο.
- Διαδικασία
 - Αρίθμηση όλων των μονάδων
 - Τυχαία κλήρωση αριθμών/μονάδων

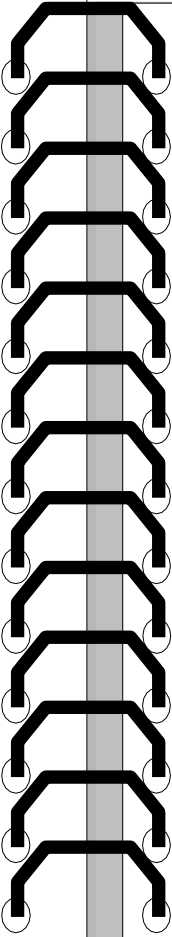
Παράδειγμα Απλής τυχαίας δειγματοληψίας

Να μετρηθεί ο επιπολασμός της τερηδόνας σε 1200 παιδιά που παρακολουθούν το σχολείο

- Λίστα των παιδιών που παρακολουθούν το σχολείο.
- Αριθμημένα παιδιά από το 1 έως το 1200.
- Μέγεθος του δείγματος = 100 παιδιά
- Τυχαία δειγματοληψία 100 νούμερα ανάμεσα στο 1 και το 1200.

Πως θα επιλέξουμε τυχαία;

Απλή τυχαία δειγματοληψία

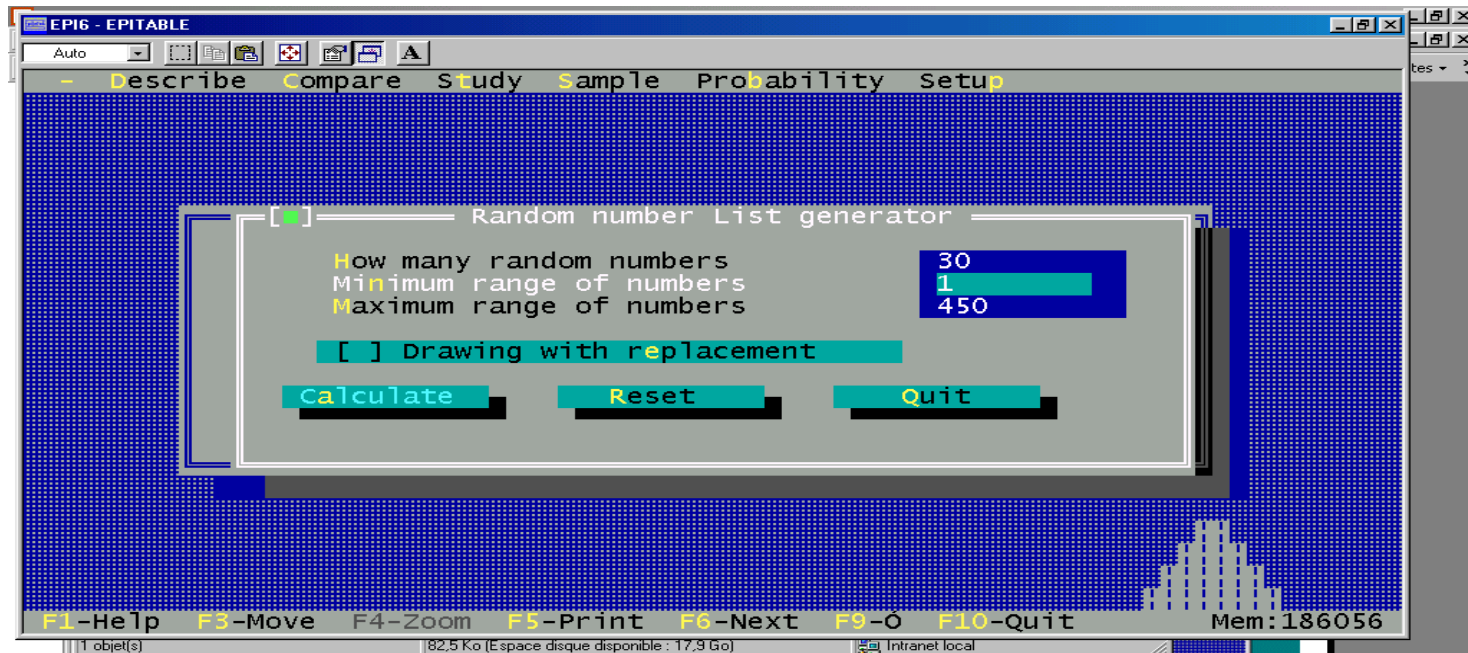
The diagram shows a vertical spinner with 48 numbered slots, each with a pointer. The spinner is divided into two halves by a vertical line. The numbers 1 through 48 are arranged in two columns, with 1-24 on the left and 25-48 on the right. The spinner is shown in a state where the pointer is pointing to the number 20 on the left side.

1	Albert D.	25	Monique Q.
2	Richard D.	26	Réçine D.
3	Belle H.	27	Lucille L.
4	Raymond L.	28	Jérémy W.
5	Stéphane B.	29	Gilles D.
6	Albert T.	30	Renaud S.
7	Jean William V.	31	Pierre K.
8	André D.	32	Etienne M.
9	Jeremy W.	33	Marie M.
10	Anthony Q.	34	Gaétan Z.
11	James B.	35	Fidèle D.
12	Denis G.	36	Maria P.
13	Amanda L.	37	Anne Marie G.
14	Jennifer L.	38	Michel K.
15	Philippe K.	39	Gaston C.
16	Eve F	40	Alain M.
17	Priscilla O.	41	Olivier P.
18	Robert D	42	Geneviève M.
19	Brian F.	43	Berthe D.
20	Hellène H.	44	Jean Pierre P.
21	Isabelle R.	45	Jacques B.
22	Jean T.	46	François P.
23	Samanta D.	47	Dominique M.
24	Berthe L.	48	Antoine C.

Table of random numbers

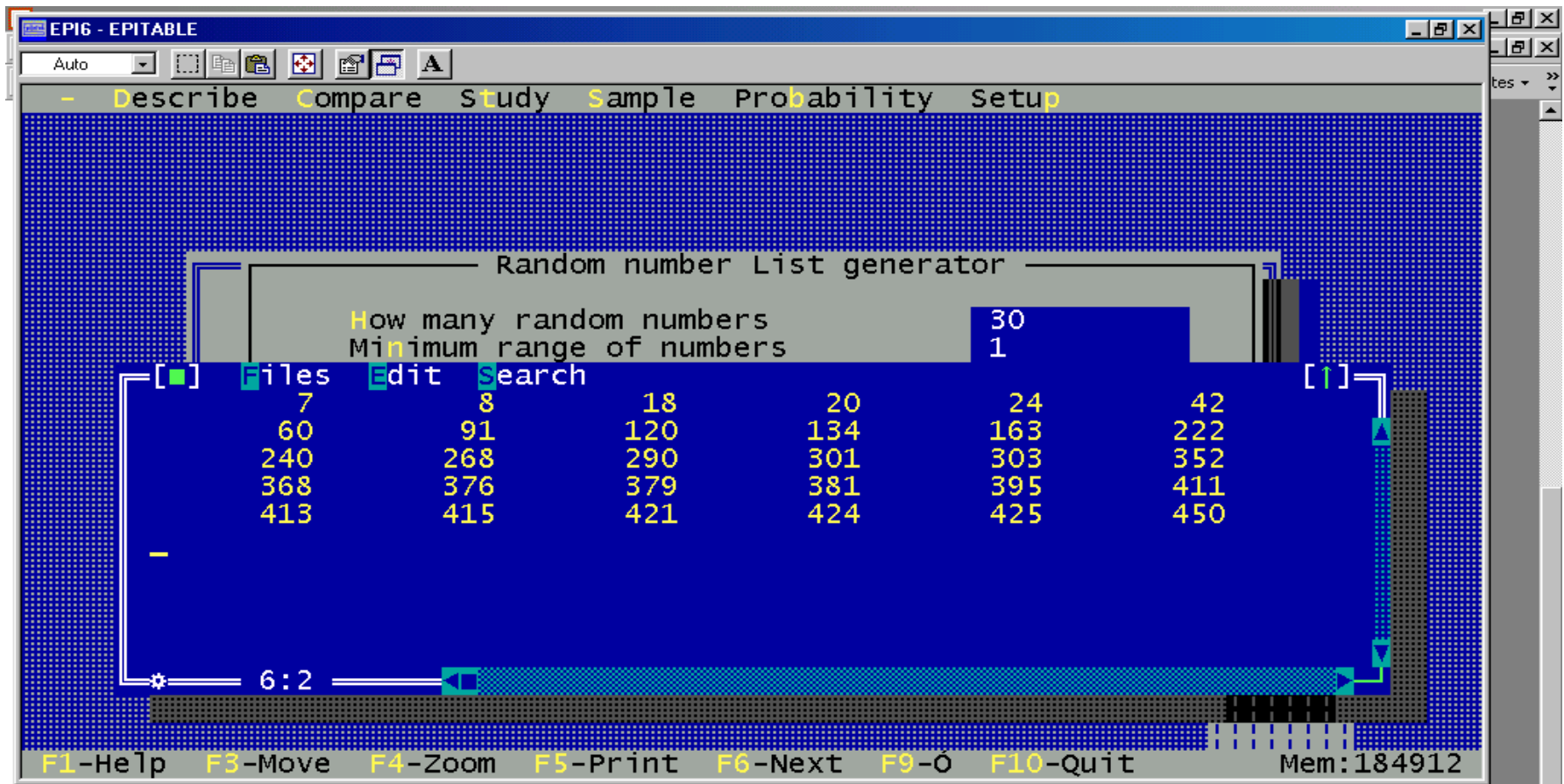
57172	42088	70098	11333	26902	29959	43909	49607
33883	87680	28923	15659	09839	45817	89405	70743
77950	67344	10609	87119	15859	74577	42791	75889
11607	11596	01796	24498	17009	67119	00614	49529
56149	55678	38169	47228	49931	94303	67448	31286
80719	65101	77729	83949	83358	75230	56624	27549
93809	19505	82000	79068	45552	86776	48980	56684
40950	86216	48161	17646	24164	35513	94057	51834
12182	59744	65695	83710	41125	14291	74773	66391
13382	48076	73151	48724	35670	38453	63154	58116
38629	94576	48859	75654	17152	66516	78796	73099
60728	32063	12431	23898	23683	10853	04038	75246
01881	99056	46747	08846	01331	88163	74462	14551
23094	29831	95387	23917	07421	97869	88092	72201
15243	21100	48125	05243	16181	39641	36970	99522
53501	58431	68149	25405	23463	49168	02048	31522
07698	24181	01161	01527	17046	31460	91507	16050
22921	25930	79579	43488	13211	71120	91715	49881
68127	00501	37484	99278	28751	80855	02035	10910
55309	10713	36439	65660	72554	77021	46279	22705
92034	90892	69853	06175	61221	76825	18239	47687
50612	84077	41387	54107	09190	74305	68196	75634
81415	98504	32168	17822	49946	37545	47201	85224
38461	44528	30953	08633	08049	68698	08759	45611
07556	24587	88753	71626	64864	54986	38964	83534
60557	50031	75829	05622	30237	77795	41870	26300

EPITABLE: δημιουργία λίστας με τυχαίους αριθμούς

Μπορεί να δημιουργηθεί και στο Excel: συνάρτηση RANDBETWEEN (bottom;top).

EPITABLE: κατάλογος τυχαίων αριθμών

Μπορεί να δημιουργηθεί και στο Excel.

Απλή τυχαία δειγματοληψία

- Πλεονεκτήματα
 - Απλή εφαρμογή.
 - Σφάλμα δειγματοληψίας μπορεί να μετρηθεί εύκολα.
- Μειονεκτήματα
 - Ανάγκη ολοκληρωμένης λίστας μονάδων.
 - Δεν καταφέρνει πάντοτε την καλύτερη αντιπροσωπευτικότητα.
 - Οι μονάδες μπορεί να είναι διάσπαρτες.

Συστηματική δειγματοληψία

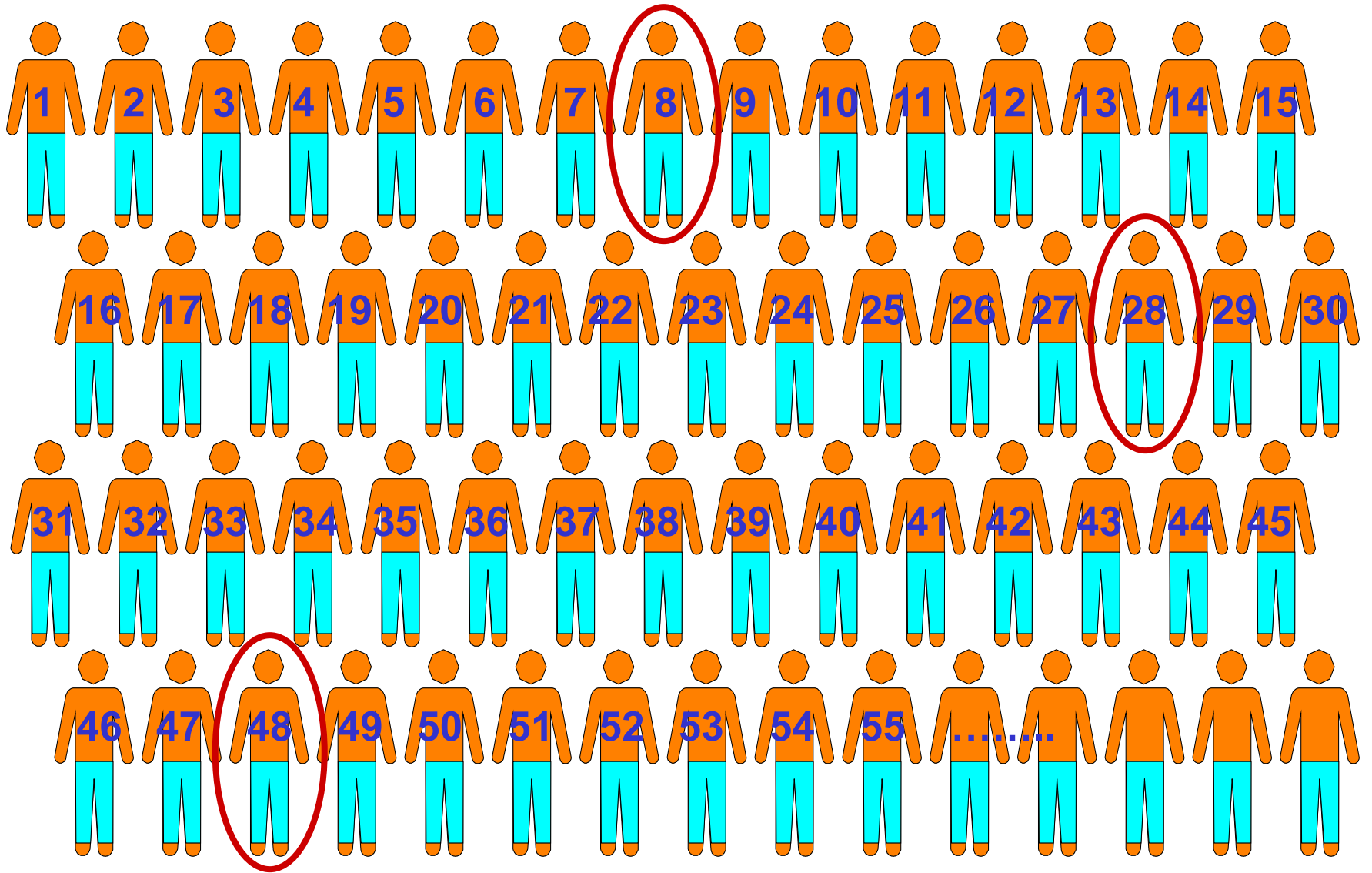
- Βασική αρχή
 - Επιλογή μονάδων ανά **διάστημα δειγματοληψίας** (σε τακτά διαστήματα).
- Διαδικασία
 - Ταξινόμηση μονάδων σε λίστα.
 - Υπολογισμός «**διάστημα δειγματοληψίας**»: $k=N/n$
 - Επιλογή τυχαίου σημείου εκκίνησης (τυχαίος αριθμός μεταξύ 1 και k).
 - Επιλογή μονάδων ανά διάστημα δειγματοληψίας.

Παράδειγμα Συστηματικής δειγματοληψίας

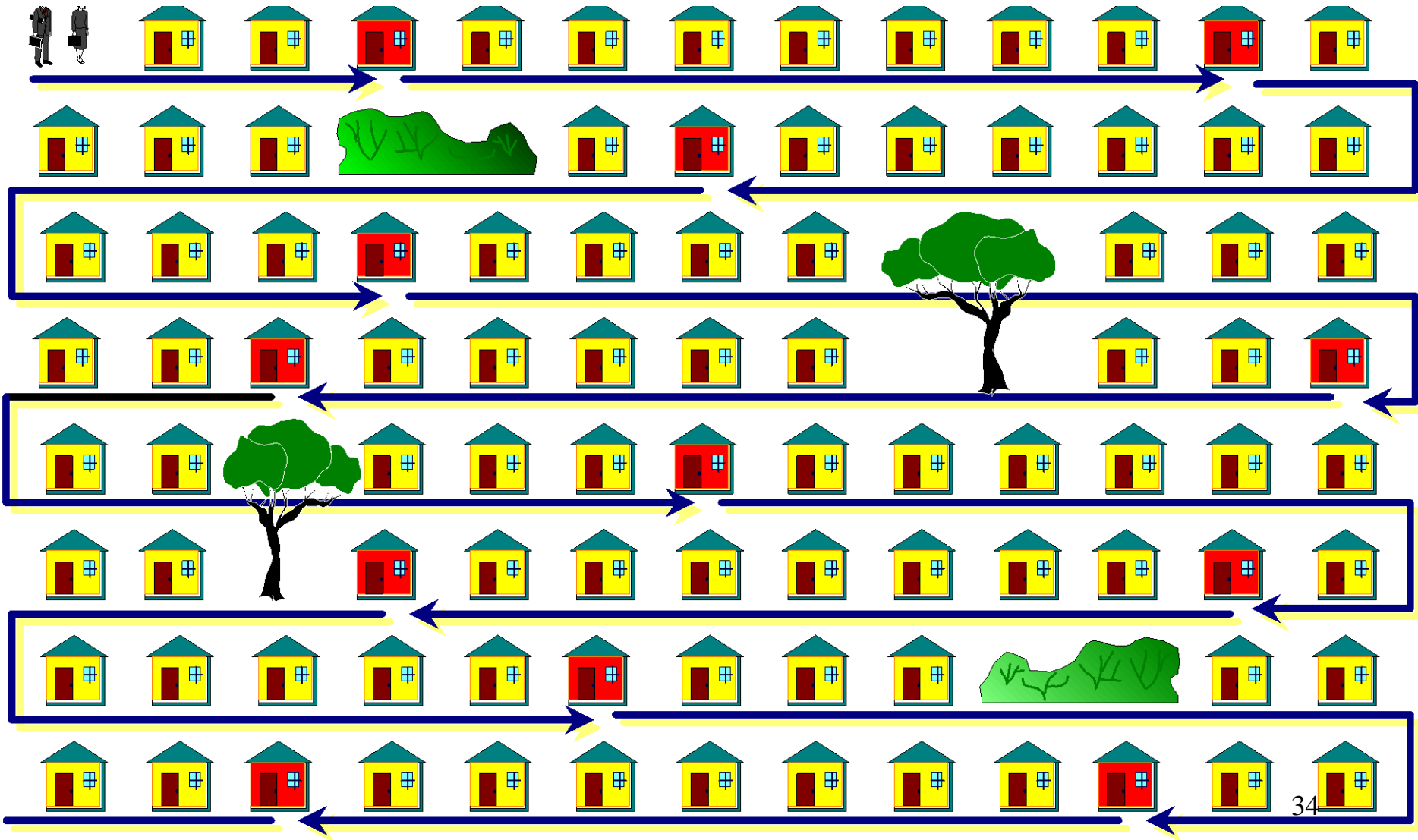
- $N = 1200$, και δείγμα $n = 60$,
⇒ διάστημα δειγματοληψίας:
→ $1200/60 = 20$
- Κατάλογος ατόμων από το 1 μέχρι το 1200
- Επιλέξτε τυχαία ένα αριθμό ανάμεσα στο 1 και στο 20 (πχ.: 8)
⇒ 1ο άτομο που επιλέγεται = το 8ο στον κατάλογο
⇒ 2ο άτομο = $8 + 20 =$ το 28ο
(48ο, 68ο, κτλ.....)

Συστηματική δειγματοληψία

1	Albert D.		25	Monique Q.
2	Richard D.		26	Régine D.
3	Belle H.		27	Lucille L.
4	Raymond L.		28	Jérémy W.
5	Stéphane B.		29	Gilles D.
6	Albert T.		30	Renaud S.
7	Jean William V.		31	Pierre K.
8	André D.		32	Etienne M.
9	Jeremy W.		33	Marie M.
10	Anthony Q.		34	Gaétan Z.
11	James B.		35	Fidèle D.
12	Denis G.		36	Maria P.
13	Amanda L.		37	Anne-Marie G.
14	Jennifer L.		38	Michel K.
15	Philippe K.		39	Gaston C.
16	Eve F.		40	Alain M.
17	Priscilla O.		41	Olivier P.
18	Robert D.		42	Geneviève M.
19	Brian F.		43	Berthe D.
20	Hellène H.		44	Jean Pierre P.
21	Isabelle R.		45	Jacques B.
22	Jean T.		46	François P.
23	Samanta D.		47	Dominique M.
24	Berthe L.		48	Antoine C.

Συστηματική δειγματοληψία

Συστηματική δειγματοληψία

- Πλεονεκτήματα
 - Απλή εφαρμογή.
 - Πιο αντιπροσωπευτικό της απλής τυχαίας δειγματοληψίας (αν δεν υπάρχει πρόβλημα περιοδικότητας).
- Μειονεκτήματα
 - Ανάγκη ολοκληρωμένης λίστας μονάδων.
 - Δεν καταφέρνει πάντοτε την καλύτερη αντιπροσωπευτικότητα.
 - Πρόβλημα περιοδικότητας στην λίστα.

Διαστρωματική (Στρωματοποιημένη) δειγματοληψία

Χρησιμοποιείται όταν ο πληθυσμός μπορεί να διαιρεθεί σε στρώματα (ομάδες) βάσει ενός χαρακτηριστικού και αναμένονται «μεγάλες» διαφορές μεταξύ τους.

- Βασική αρχή
 - Επιλογή μονάδων ξεχωριστά σε κάθε στρώμα/ομάδα.
- Διαδικασία:
 - Ταξινόμηση του πληθυσμού σε **ομοιογενή** στρώματα
 - π.χ. νομοί, αστικότητα, υψόμετρο περιοχής, ηλικιακή ομάδα, τμήμα φοίτησης
 - Επιλογή μονάδων από κάθε στρώμα (απλή ή συστηματική δειγματοληψία)
 - Μέγεθος δείγματος
 - Ανάλογο του πληθυσμού κάθε στρώματος
 - Ίδιο από κάθε στρώμα
 - Συνδέστε τα αποτελέσματα όλων των στρωμάτων.

Παράδειγμα Διαστρωματικής δειγματοληψίας

- Υπολογισμός της εμβολιαστικής κάλυψης σε μια χώρα, έστω Ελλάδα...
- Επιλέγεται ένα δείγμα σε κάθε στρώμα/περιοχή (stratum).
- Γίνονται υπολογισμοί σε κάθε στρώμα/περιοχή.
- Δίνεται συντελεστής βαρύτητας σε κάθε στρώμα, ώστε να υπολογίσουμε την εμβολιαστική κάλυψη στο σύνολο της χώρας.

Παράδειγμα Διαστρωματικής δειγματοληψίας

Επιλογή δείγματος ($n=1000$) ανάλογο του μεγέθους του πληθυσμού

Περιοχή	Πληθυσμός	Αναλογία	Δείγμα	Κλάσμα Δειγματοληψίας
Αστική	7000	70%	$1000 \times 0,7 = 700$	10 %
Αγροτική	3000	30%	$1000 \times 0,3 = 300$	10 %
Σύνολο	10000			1000

(n/N)

Θα μπορούσε να επιλεγθούν και 500 άτομα από
κάθε στρώμα!

Διαστρωματική δειγματοληψία

- Πλεονεκτήματα

- Πιο ακριβής εάν η μεταβλητή συνδέεται με τα στρώματα (strata).
- Καλύτερη αντιπροσώπευση του πληθυσμού.
- Όλες οι υποομάδες αντιπροσωπεύονται, επιτρέποντας ξεχωριστά συμπεράσματα για κάθε μια από αυτές.

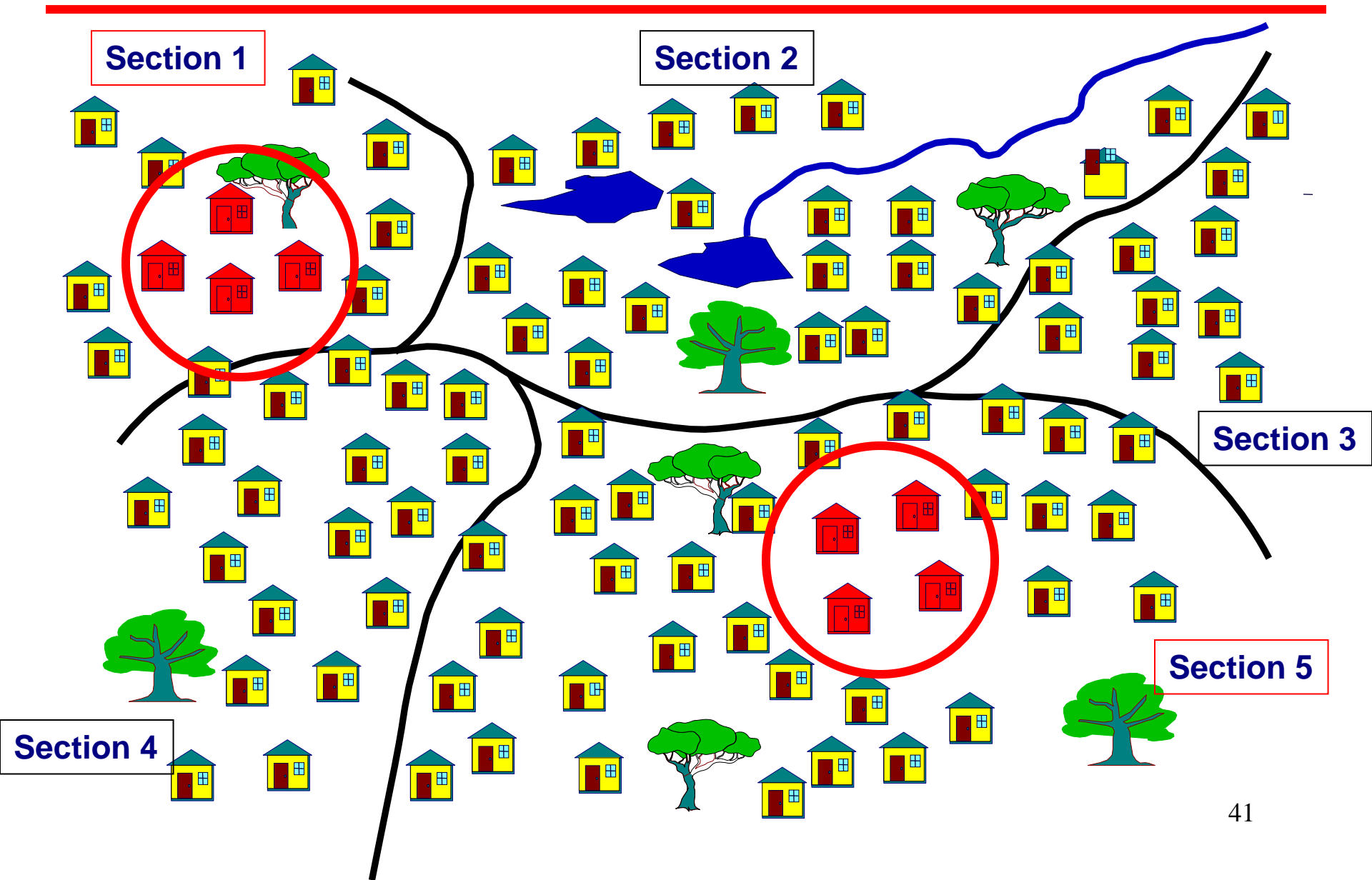
- Μειονεκτήματα

- Το σφάλμα δειγματοληψίας είναι δύσκολο να μετρηθεί.
- Απώλεια της ακρίβειας εάν πολύ μικρά νούμερα περιληφθούν στο δείγμα από τα επιμέρους στρώματα (strata).

Δειγματοληψία Συστάδων (Cluster sampling)

- Βασική αρχή:
 - Επιλογή συστάδων (αντί μονάδων)
 - Συστάδες (clusters) = περιλαμβάνουν πολλές μονάδες
- Διαδικασία
 - Ταξινόμηση του πληθυσμού σε συστάδες.
 - Επιλογή συστάδων (π.χ. σχολεία, συνοικίες, πολυκατοικίες, οικοδομικά τετράγωνα) με:
 - Απλή τυχαία δειγματοληψία
 - (Συστηματική) δειγματοληψία με Πιθανότητα επιλογής Ανάλογη του Μεγέθους (probability proportional to size: PPS)
 - Στις επιλεγθείσες συστάδες, όλες οι μονάδες ή τυχαίο δείγμα αυτών περιλαμβάνονται στο δείγμα.

Παράδειγμα Δειγματοληψίας Συστάδων (Cluster sampling)

Δειγματοληψία Συστάδων

- Πλεονεκτήματα
 - Είναι απλή γιατί δεν χρειάζεται η δημιουργία καταλόγου των μονάδων δειγματοληψίας του πληθυσμού.
 - Λιγότερο κόστος και χρόνος (ταξίδια) για την ολοκλήρωσή της.
- Μειονεκτήματα
 - Ανακριβής, αν οι ομάδες είναι ανομοιογενείς και έτσι η διακύμανση του δείγματος είναι μεγαλύτερη από τη διακύμανση του πληθυσμού (μεγάλη επίδραση σχεδιασμού).
 - Δυσκολία στη μέτρηση του σφάλματος δειγματοληψίας.

Παράδειγμα δειγματοληψίας Συστάδων

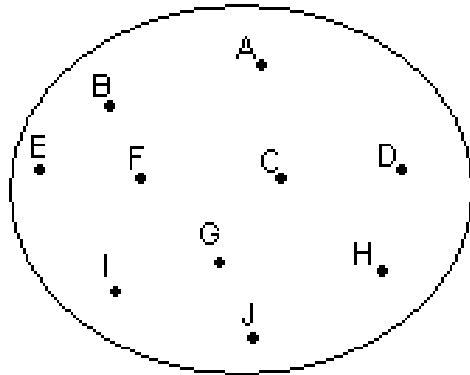
Αξιολόγηση της εμβολιαστικής κάλυψης:

- Χωρίς κατάλογο ατόμων
- Συνολικός πληθυσμός
- Επιλέξτε τυχαία 30 ομάδες
- 30 ομάδες των 7 παιδιών = 210 παιδιά

Επιλογή συστάδων/ομάδων (clusters)

Χρειαζόμαστε :

- Χάρτη της περιοχής.
- Κατανομή του πληθυσμού ανά χωριό ή περιοχή.
- Κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικία (12-23 μηνών: 3%).

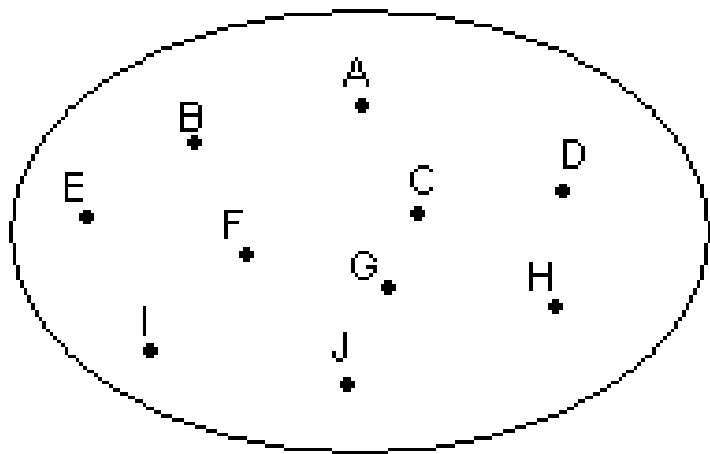

Χωριό	Πληθ.	12-23 μήνες
A	53000	1600
B	7300	220
C	106000	3200
D	13000	400
E	26500	800
F	6600	200
G	40000	1200
H	6600	200
I	53000	1600
J	13200	400

Κατανομή των συστάδων

Συστηματική δειγματοληψία με πιθανότητα ανάλογη του μεγέθους

1. Υπολογίστε αθροιστικά τον πληθυσμό

A	1600	1600
B	220	1820
C	3200	5020
D	400	5420
E	800	6220
F	200	6420
G	1200	7620
H	200	7820
I	1600	9420
J	400	9820

Σύνολο πληθυσμού = 9820

Κατανομή των συστάδων

Συστηματική δειγματοληψία με πιθανότητα ανάλογη του μεγέθους

2. Υπολογίστε το διάστημα δειγματοληψίας:

$$K = \frac{9820}{30} = 327$$

Κληρώστε ένα τυχαίο νούμερο (ανάμεσα στο 1 και στο 327)

Παράδειγμα: 62

Ξεκινήστε από το χωριό Α στο οποίο περιλαμβάνεται το “62” και κληρώστε τις ομάδες προσθέτοντας το διάστημα δειγματοληψίας

A	1600	
B	1820	
C	5020	
D	5420	
E	6220	
F	6420	
G	7620	
H	7820	
I	9420	
J	9820	

Κατανομή των συστάδων

Συστηματική δειγματοληψία με πιθανότητα ανάλογη του μεγέθους

3. Επιλογή - Κλήρωση νοικοκυριών και παιδιών

Στο σημείο

- Πηγαίνετε στο κέντρο του χωριού, επιλέξτε τυχαία κατεύθυνση
- Αριθμήστε τα σπίτια σε αυτή την κατεύθυνση
 - π.χ.: 21
- Κληρώστε ένα τυχαίο νούμερο (ανάμεσα στο 1 και στο 21) για να βρείτε το σπίτι που θα επισκεφθείτε
- Σε αυτό το σπίτι προχωρήστε μέχρι να βρείτε 7 παιδιά

Πολυσταδιακή Δειγματοληψία

- Βασική αρχή:
 - Επιλογή δείγματος σε πολλαπλά στάδια (διαδοχικές δειγματοληψίες)
 - Σύνθετη μορφή δειγματοληψίας συστάδων
- **Παράδειγμα :**
Μονάδα δειγματοληψίας = νοικοκυριό
 - 1ο στάδιο: επιλογή περιοχών/συνοικιών
 - 2ο στάδιο: επιλογή οικοδομικών τετραγώνων
 - 3ο στάδιο: επιλογή πολυκατοικιών
 - 4ο στάδιο: επιλογή νοικοκυριών

Παράδειγμα Πολυσταδιακής δειγματοληψίας

Υπολογισμός εμβολιαστικής κάλυψης παιδιών 7
ετών στην Ελλάδα

Μονάδα δειγματοληψίας: τμήμα Α΄ τάξης Δημοτικού

- 1ο στάδιο: επιλογή δημοτικών σχολείων
- 2ο στάδιο: επιλογή τμημάτων Α΄ τάξης
- (3ο στάδιο: επιλογή μαθητών Α΄ τάξης)

Επίδραση σχεδιασμού Δειγματοληψία Συστάδων

Global variance

$$\text{Var srs} = \frac{p(1-p)}{n}$$

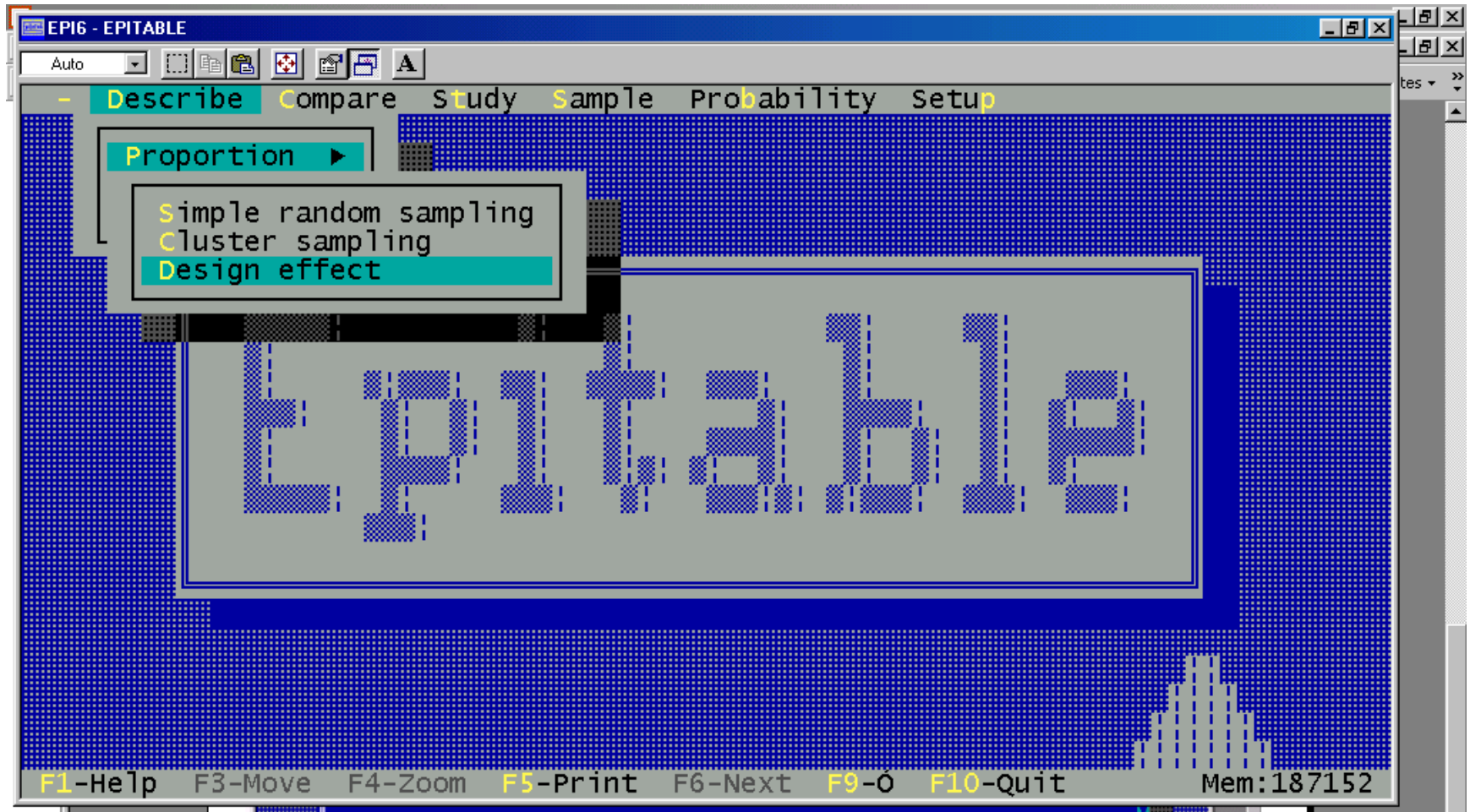
Cluster variance

$$\text{Var clus} = \frac{\sum (p_i - p)^2}{k(k-1)}$$

$$\text{Design effect} = \frac{\text{Var clus}}{\text{Var srs}}$$

p= global proportion
p_i= proportion in each stratum
n= number of subjects
k= number of strata
srs= simple random sampling

EPITABLE: Υπολογισμός επίδρασης σχεδιασμού

Ειδική μέθοδος Δειγματοληψίας

Lot Quality Assurance Sampling

Προέλευση LQAS

- Bell Laboratories (Ηλεκτρικές συσκευές):
 - Έλεγχος του χρόνου λειτουργίας των ηλεκτρικών λαμπτήρων
 - Εξ ορισμού κατεστραμμένες;;;
- Ποιοτικός έλεγχος
 - Ελάχιστο δείγμα
 - Μεγάλη ασφάλεια

Πως χρησιμοποιούμε το LQAS ?

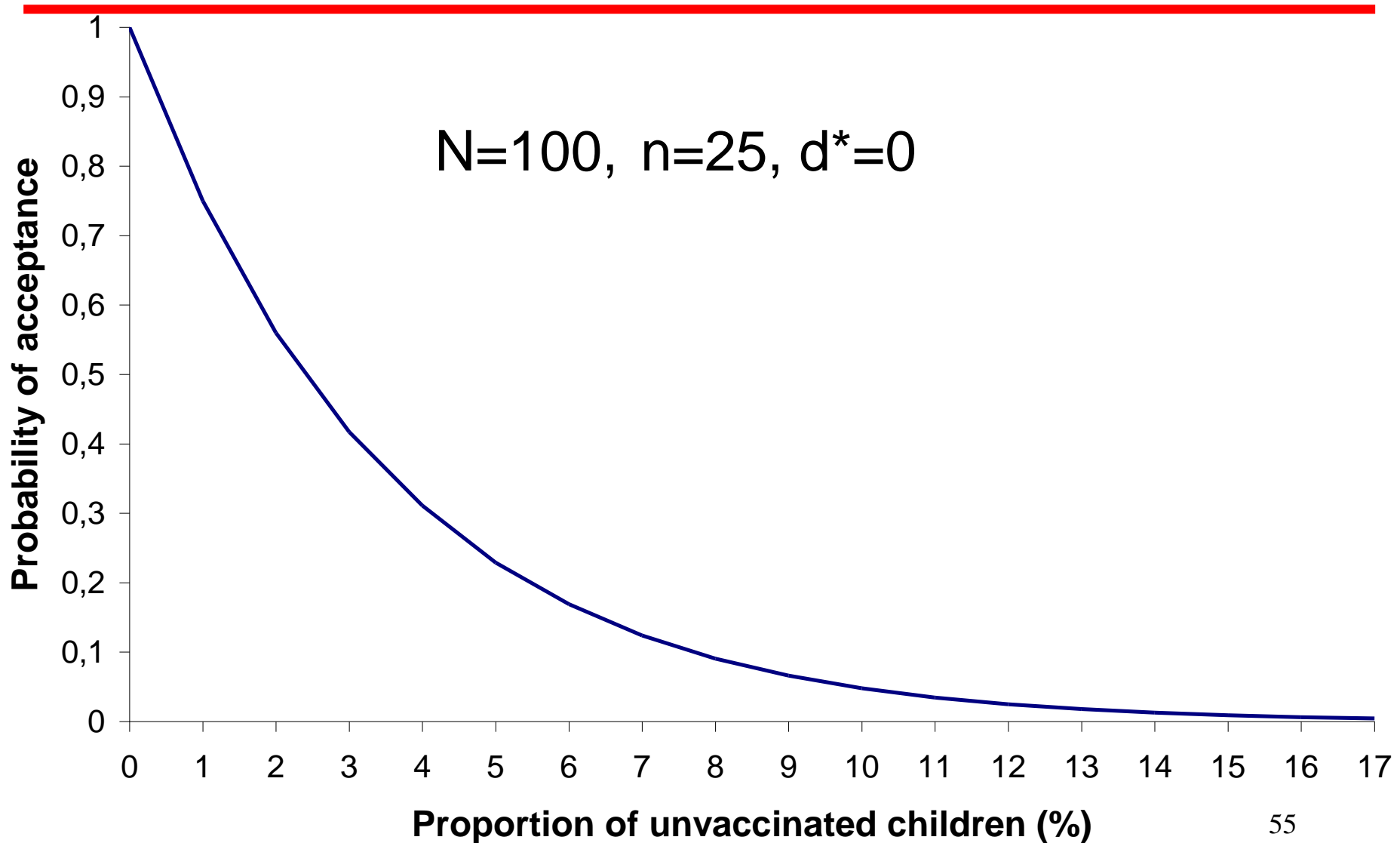
- Ορίζουμε τη σειρά παραγωγής (production)
 - Παρτίδα/σωρός (lot)
- Κατάταξη των σειρών παραγωγής σε αποδεκτές και μη αποδεκτές.
- Σχετικά μικρό τυχαίο δείγμα.
- Μετρούμε τις αποτυχίες “defectives” (binary variable)
 - If # defectives > specified #, reject
 - If # defectives \leq specified #, accept

Παράδειγμα: 100 λαμπτήρες

Υπόθεση: $<10\%$ των λαμπτήρων είναι ελαττωματικοί

- 25 λαμπτήρες επιλέχθηκαν τυχαία
- Υπολογισμός των ελαττωματικών
 - Εάν >0 ελαττωματικές \Rightarrow απόρριψη
 - Εάν καμία ελαττωματική \Rightarrow αποδοχή

Operational characteristic curve

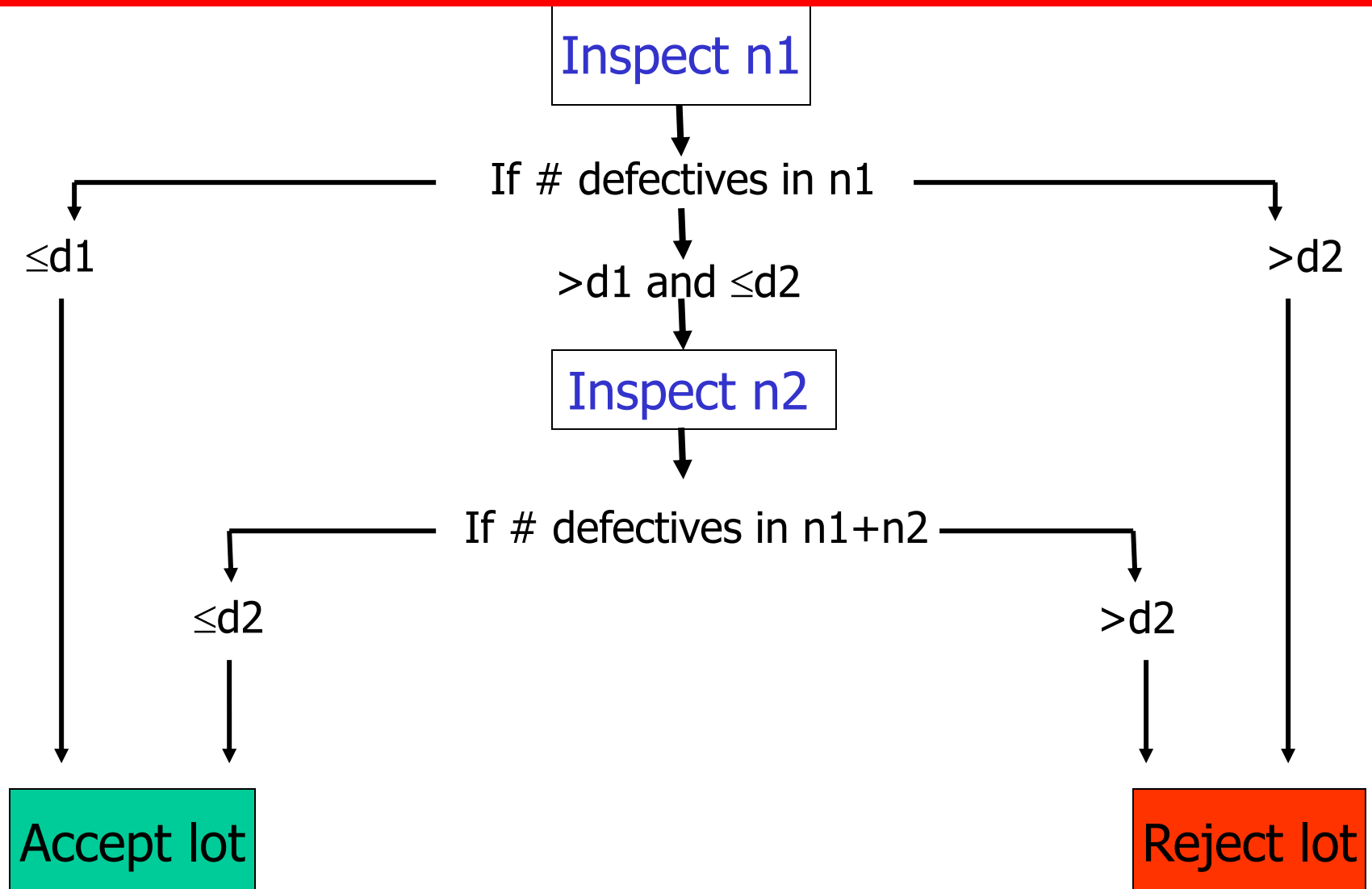

Μονή ή διπλή δειγματοληψία?

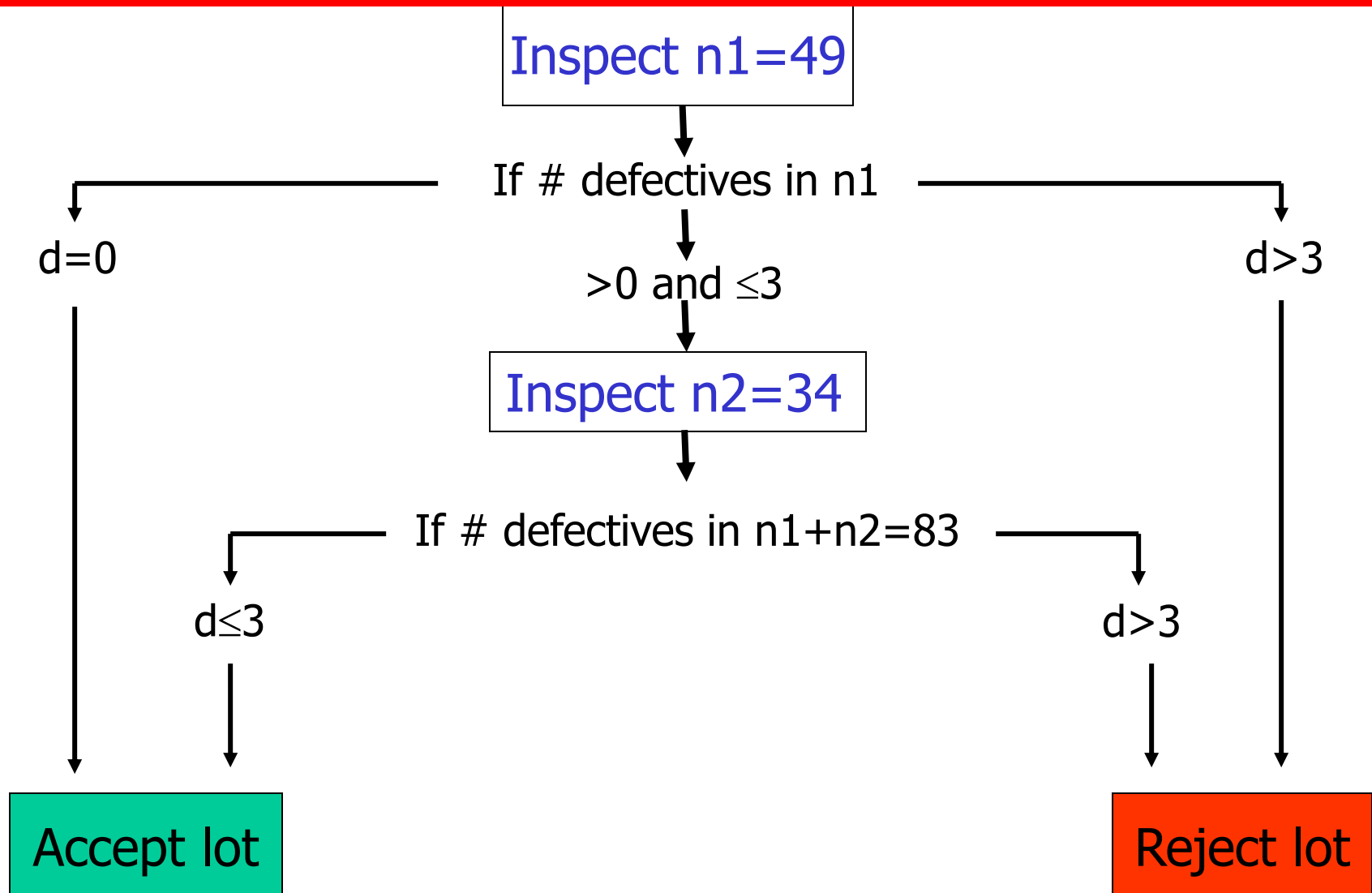
- Μονή δειγματοληψία
 - Απέτυχε να περάσει.
- Διπλή δειγματοληψία
 - Συνήθως, πρώτο δείγμα μικρότερο.
 - Δεύτερο δείγμα, εφόσον με το πρώτο δεν μπορούμε να αποφασίσουμε.
 - Για σπάνια γεγονότα.

Παράδειγμα: $n_1=49$ $d_1=0$; $n_1+n_2=83$ $d_2=3$

Διπλή δειγματοληψία

Διπλή δειγματοληψία

Υπολογισμός του μεγέθους του δείγματος σε LQAS

- Τι χαρακτηριστικό μετρούμε?
- Πως ορίζεται η σειρά παραγωγής?
- Ποια είναι η αναμενόμενη συχνότητα του παράγοντα(P_a)?
- Ποιο είναι το αποδεκτό όριο P_o ?
- Μονή ή διπλή δειγματοληψία?
- Πόσο μεγάλα είναι το α και β ?
- Υπολογισμός του μεγέθους του δείγματος και του d^* με πίνακες H/Y.

LQAS (8)

Table 9-2 LQAS sample sizes at the household and retail levels for various values of P_a and P_o .†

P_a	P_o	n	d^*	P_a	P_o	n	d^*	P_a	P_o	n	d^*
99%	95%	123	2	90%	80%	83	10	80%	65%	56	13
	90%	42	1		75%	42	5		60%	33	8
	85%	23	0		70%	26	3		55%	22	5
	80%	16	0		65%	18	2		50%	15	4
	75%	11	0		60%	13	2		45%	11	3
	70%	9	0		55%	10	1		40%	9	2
	65%	7	0		50%	8	1		35%	7	2
	60%	6	0		45%	6	1		30%	5	1
				40%	5	1	25%	4	1		
95%	85%	60	4	85%	70%	50	9	75%	55%	61	18
	80%	32	2		65%	30	6		50%	35	10
	75%	21	1		60%	20	4		45%	23	7
	70%	15	1		55%	14	3		40%	16	5
	65%	11	1		50%	11	2		35%	12	4
	60%	8	0		45%	8	2		30%	9	3
	55%	7	0		40%	6	1		25%	7	2
	50%	5	0		35%	5	1				

†Level of significance = 5% and power = 80%

Generally, you use a table to look up the appropriate n and d^* values.

Επιλογή Μεθόδων Δειγματοληψίας

- Πληθυσμός που θα μελετηθεί
 - Μέγεθος και γεωγραφική κατανομή.
 - Ετερογένεια σε σχέση με τη μεταβλητή.
- Διαθέσιμοι κατάλογοι των μονάδων δειγματοληψίας.
- Επίπεδο ακρίβειας που απαιτείται.
- Διαθέσιμοι πόροι.
- Περιπτώσεις:
 - Μικρός πληθυσμός → απλή τυχαία
 - Μεγάλος πληθυσμός → συνδυασμός μεθόδων
 - Ετερογένεια μεταβλητής → στρωματοποιημένη
 - Γεωγραφικά διασκορπισμένος πληθυσμός → συνδυασμός μεθόδων

Ακρίβεια Δειγματοληψίας

Μέγεθος Δείγματος

n=100			n=1000			n=10000		
ΘΕΤΙΚΑ	%	95% CI	ΘΕΤΙΚΑ	%	95% CI	ΘΕΤΙΚΑ	%	95% CI
5	5,0	1,6-11,3	50	5,0	3,7-6,5	500	5,0	4,6-5,4
25	25,0	16,9-34,7	250	25,0	22,3-27,8	2500	25,0	24,2-25,9
50	50,0	39,8-60,2	500	50,0	46,9-53,1	5000	50,0	49,0-51,0
95	95,0	88,7-98,4	950	95,0	93,5-96,3	9500	95,0	94,6-95,4

Βήματα υπολογισμού του μεγέθους του δείγματος

- Εντοπισμός της μεταβλητής που θέλουμε να μελετήσουμε.
- Ποιος υπολογισμός πρέπει να εκτιμηθεί (% , μέση τιμή, λόγος κλπ.)
- Εκτιμήστε την αναμενόμενη συχνότητα του παράγοντα που μας ενδιαφέρει.
- Αποφασίστε για την επιθυμητή ακρίβεια της μέτρησης.
- Αποφασίστε για τον αποδεκτό κίνδυνο η μέτρηση να είναι εκτός των ορίων της πραγματικής τιμής στον πληθυσμό.
- Προσαρμόστε με βάση την επίδραση του σχεδιασμού.
- Προσαρμόστε με βάση το αναμενόμενο ποσοστό συμμετοχής.

Μαθηματικός τύπος υπολογισμού δείγματος

Simple random / systematic sampling

$$n = \frac{z^2 * p * q}{d^2} = \frac{1.96^2 * 0.15 * 0.85}{0.03^2} = 544$$

Cluster sampling

$$n = g * \frac{z^2 * p * q}{d^2} = \frac{2 * 1.96^2 * 0.15 * 0.85}{0.03^2} = 1088$$

z: alpha risk express in z-score

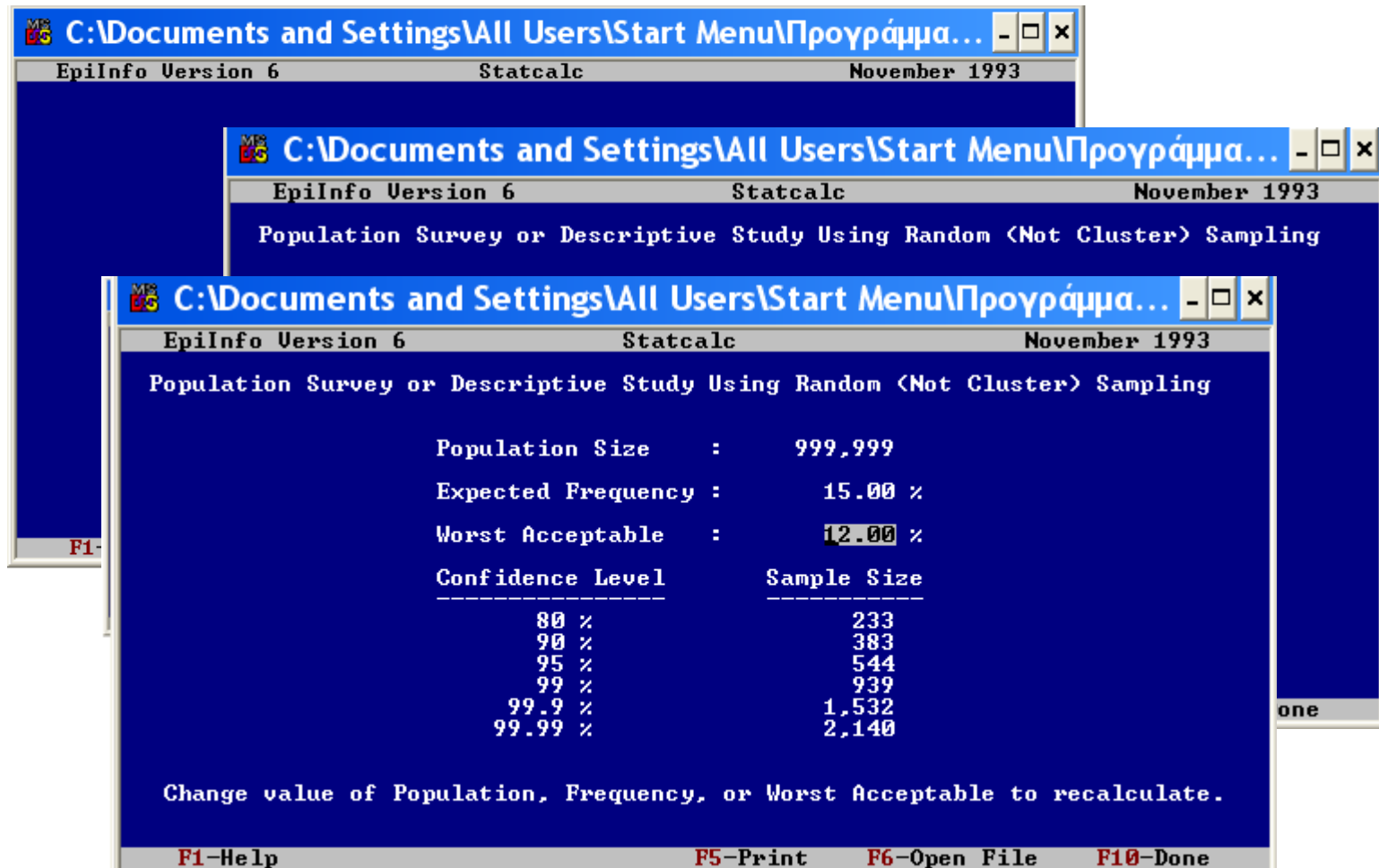
p: expected prevalence

q: 1 - p

d: absolute precision

g: design effect

EPI-INFO: υπολογισμός δείγματος

Θέση της δειγματοληψίας στις περιγραφικές επιδημιολογικές μελέτες

- Ορισμός στόχων
- Αναζήτηση πόρων
- Ορισμός του πληθυσμού υπό μελέτη
- Ορισμός των μεταβλητών-παραγόντων υπό μελέτη
- Σχεδιασμός της ανάλυσης (ερωτηματολόγιο)
- Δημιουργία πλάνου δειγματοληψίας
- Επιλέξτε το δείγμα
- Πιλοτική συλλογή δεδομένων
- Συλλογή δεδομένων
- Στατιστική ανάλυση δεδομένων
- Διάχυση αποτελεσμάτων
- Χρήση αποτελεσμάτων

Αποτελέσματα

- Τα δείγματα πιθανοτήτων είναι τα καλύτερα
- Να ληφθεί υπόψη ...
 - Άρνηση συμμετοχής
 - Απουσία
 - «Δεν ξέρω»